

Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojeluviranomaisen lakisääteiset tehtävät

Loviisan kaupunki

10.2.2020

Toimeksianto ja työn toteutus

- ❖ Tarkastuslautakunta antoi kokouksessaan 4.11.2019 tilintarkastusyhteisön KPMG Oy Ab tehtäväksi selvittää, pystyykö rakennusvalvonta ja ympäristönsuojeluviranomainen hoitamaan lakisääteiset tehtävänsä yksikön nykyisillä resursseilla.
- ❖ Tarkastus toteutettiin pyytämällä rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun päällikköä Heidi Lyytikäistä toimittamaan tiedot yksikön lakisääteisistä tehtävistä.
- ❖ Pyydetty materiaali saatiin 22.11.2019 ja KPMG kävi haastattelemassa Lyytikäistä 2.12.2019.

Rakennusvalvonta - lakisääteiset tehtävät

Rakennetun ympäristön valvonta (MRL 22 luku)

- ❖ Rakennusvalvonnalla ei ole ollut riittävästi resursseja puuttua luvattomaan rakentamiseen ja valvoa rakennetun ympäristön hoitoa.
- ❖ Esimerkiksi seuraavat tehtävät hoitamatta:
  - ❖ Isnäsin sataman lähialueen luvaton rakentaminen
  - ❖ Rönkäsin asemakaava-alueen luvaton rakentaminen ja kaavanvastainen rakennusten käyttö
  - ❖ Puuttuminen asemakaava-alueille tehtyihin luvattomiin rakennelmiin, joista on tullut ilmoituksia
  - ❖ Yleiskaava-alueilla sijaitsevien huonokuntoisten rakennusten purkamiskehotukset
  - ❖ Pakkokeinojen käyttöönotto asemakaava-alueilla sijaitsevien huonokuntoisten rakennusten purkamiseksi

Rakennusvalvonta - lakisääteiset tehtävät

Tuoteturvallisuusasiat (MRL 181 §)

- ❖ MRL 181 §:n mukaan rakennusvalvontaviranomaisen tulee seurata rakennustuotteiden käyttämistä ja tarpeen mukaan ilmoittaa havaituista epäkohdista Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Lain edellyttämää seurantaa ei ole tehty.

Rakennusvalvonta - riskit

Lakisääteisten tehtävien laiminlyönnin riskit

- ❖ Rakennetun ympäristön ja tuoteturvallisuuden valvonnan laiminlyönti aiheuttaa riskejä sekä ympäristölle että ihmisille. Riskin realisoituminen voi johtaa kunnan kannalta vahingonkorvausvelvollisuuden syntymiseen sekä taloudellisiin sanktioihin.

Henkilöriskit

- ❖ Rakennusvalvonnassa on ollut 4 työntekijää, joista 2 jättää tehtävänsä helmi-maaliskuun 2020 aikana. Haku on ollut käynnissä yhteen virkaan, mutta rekrytoinnissa ei olla onnistuttu. Vuoden päästä yksiköstä jää vielä 1 henkilö eläkkeelle. Rakennusvalvontaan kohdistuu suuri henkilöriski henkilöstön riittävän määrän sekä ammattitaidon suhteen.

Ympäristönsuojelu - lakisäätteiset tehtävät

- ❖ **Ympäristöluvat, ilmoituspäätökset ja rekisteröinnit** (YSL 5, 10a ja 11 -luvut) on käsitelty määräajan puitteissa, mutta ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole ollut resursseja tarkastaa ja ohjata lupaprosessiin luvattomia toimijoita.
  - ❖ Kunnassa on noin 12 kpl toimintoja (mm. eläinsuojia ja ampumaratoja), joilla ei ole YSL:n edellyttämää ympäristölupaa, rekisteröintiä, tai ilmoituspäätöstä.
- ❖ **Jätevesien käsittelyä ja johtamista** viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla ei ole resursseja valvoa (YSL 16 luku).
  - ❖ Loviisan alueella on ranta- ja pohjavesialueilla yli 3 000 kiinteistöä, joiden määräaika jätevesijärjestelmän saattamisesta lainmukaiseksi umpeutui 31.10.2019. Näihin tulisi pystyä kohdistamaan valvonta- kehotus- ja pakkokeinomenettelyjä.

Ympäristönsuojelu - lakisääteiset tehtävät

- ❖ **Valvonta ja hallintopakon (YSL 18 luku)** määräämää tarkastustoimintaa ei ole pystytty tekemään lain vaatimassa laajuudessa.
  - ❖ Kaikkia kuntalaisten ilmoittamia onnettomuus-, haitta- ja rikkomistilanteita ei ole tarkastettu, mutta niistä akuuteimpiin puututaan.
  - ❖ Pieneläinsuojien systemaattista valvontaa ei ole tehty.
- ❖ **Jätelain (124 §) mukaista määräaikaisvalvontaa** ei ole ollut kaikilta osin resursseja hoitaa.
  - ❖ Kaikkia määräaikaisvalvonnan piiriin kuuluvia jätettä käsitteleviä tai kuljettavia yrityksiä ja laitoksia ei ole tiedossa.
  - ❖ Jätteiden aluekeräyspisteet on rekisteröity, mutta niiden valvontaa ei ole aloitettu.

Ympäristönsuojelu - lakisääteiset tehtävät

- ❖ **Muita lakisääteisiä tehtäviä**, joiden hoitamiseen resurssit eivät riitä:
  - ❖ Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ei ole tallennettu kaikkia YSL 223 §:n mukaisia tietoja, koska se teettäisi kaksinkertaisen työn oman järjestelmän lisäksi.
  - ❖ Maa-aineksen kotitarveoton valvonta
  - ❖ Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen valvonta niiden osalta, jotka eivät ole liittyneet vesi- ja viemäriverkostoon
  - ❖ Kemikaalilain mukainen EY:n biosidi-, POP- ja REACH-asetusten valvonta

Ympäristönsuojelu - riskit

Lakisääteisten tehtävien laiminlyönnin riskit

- ❖ Ympäristönsuojeluviranomaisen puutteellinen valvonta kasvattaa ympäristövahinkojen riskiä. Riskin realisoituminen voi johtaa kunnan kannalta vahingonkorvausvelvollisuuden syntymiseen sekä taloudellisiin sanktioihin. Ympäristövahingon tapahtuminen voi vaikuttaa myös kunnan imagoon. Riittävällä valvonnalla on myös ennaltaehkäisevää vaikutusta.

Ympäristönsuojelu - riskit

Henkilöriskit

- ❖ Valtion viranomaistehtäviä ollaan siirretty ja ollaan yhä enenevässä määrin siirtämässä kuntien ympäristönsuojelun tehtäviksi, mutta näihin ei olla osoitettu lisäresursseja.
  - ❖ Vuonna 2019 ympäristönsuojelun yksikölle siirtyneitä uusia tehtäviä olivat esimerkiksi: ilmoitusmenettely, eläinsuojien valvonta sekä jätevesilainsäädäntöön liittyvän siirtymäajan päättymisestä johtuva työ.
  - ❖ Syyskuussa 2020 astuu voimaan yhden luukun periaate ympäristöllisten lupamenettelyjen hakemisessa.
- ❖ Ympäristönsuojeluviranomaisen henkilöriski koskee kasvanutta työmäärää rajallisiin resursseihin nähden.